

Avfallsnämnden

Taxa för avfall under kommunens ansvar 2024**FÖRSLAG TILL BESLUT**

Nämnden föreslås besluta

att godkänna förslag till taxa för avfall som faller under kommunens ansvar för år 2024 i enlighet med till tjänsteutlåtandet bifogad bilaga samt att överlämna förslaget till kommunfullmäktige för beslut.

Mårten Frumerie
Förvaltningschef

Sammanfattning

För att täcka stadens kostnader år 2024 för hantering av avfall under kommunens ansvar föreslås ett taxeuttag på 1 154 mnkr. Jämfört med år 2023 motsvarar detta en generell ökning med 24 %, vilket är i paritet med inriktningsärendet från nämndmötet den 4 maj 2023.

För en- och tvåbostadshus föreslås en ökning med i snitt 13 % vid hämtning varannan vecka samt var fjärde vecka, jämfört med år 2023. För att uppmuntra till ökad utsortering, främst av förpackningar, föreslås att avgiften ökas mer för hämtning varje vecka än för övriga intervaller. Förslagen taxeförändring innebär att snittkostnaden förändras enligt följande: Vid hämtning var fjärde vecka från 1 760 till 1 980 kr/år, vid hämtning varannan vecka från 2 850 till 3 220 kr/år och vid hämtning varje vecka från 5 530 till 6 890 kr/år. Separat insamling av utsorterat matavfall föreslås fortsatt vara avgiftsfri.

För flerbostadshus och verksamheter föreslås den generella ökningen till 24 % för restavfallet. Hämtning av utsorterat matavfall från flerbostadshus föreslås fortsatt vara avgiftsfri.

Bakgrund

Stockholms kommun har enligt miljöbalken (1998:808) 27 kapitel 4-6 § rätt att ta ut avgifter för att täcka de kostnader som kommunen har för att uppfylla sitt lagstadgade ansvar för avfall som faller under kommunens ansvar samt för informationsåtgärder om avfallshantering och avfallsförebyggande. Avgifterna får tas ut på ett sådant sätt att återanvändning, återvinning eller annan miljöanpassad avfallshantering uppmuntras. Avgiften ska betalas enligt den taxa som kommunfullmäktige antar.

Enligt kommunallagen (2017:725) gäller självkostnadsprincipen och likställighetsprincipen. Självkostnadsprincipen innebär att verksamhetens kostnader och intäkter ska gå jämnt upp inom skäligen tidsperiod. Likställighetsprincipen innebär vid fördelning av avgifter att lika avgift ska utgå för lika prestation eller att kommunmedlemmar som befinner sig i motsvarande läge ska betala samma avgifter. Däremot finns det inget hinder mot att differentiera avgifterna med hänsyn till kostnadsskillnader mellan olika prestationer. Möjlighet finns även att dela in kommunen i olika hämtningsområden med differentierade avgifter, exempelvis ett område omfattande fastland och öar med fast bro eller färjeförbindelse och ett annat område omfattande öar utan fast bro eller färjeförbindelse.

Avfallstaxan används, tillsammans med utveckling av insamlingssystem och information till kunder, som ett styrmedel för att uppnå avfallsplanens mål samt för att förflytta avfallet i enlighet med EU:s avfallshierarki (avfallstrappan). Taxan är differentierad och ska styra till system med god arbetsmiljö och mot ökad sortering för att möjliggöra en miljöriktig och resurseffektiv avfallshantering. Taxan består idag av olika delar omfattande grundavgift för en- och tvåbostadsfastigheter, hämtningsavgift, behandlingsavgift samt tilläggsavgift. För kunder med debitering per vikt finns detta särredovisat.

Det minskande restavfallet ska finansiera allt mer; ökade ambitioner för materialåtervinning och återbruk, reinvestering i befintliga samt nya anläggningar, kostnadsfri matavfallsinsamling, utökade och tillkommande uppdrag och ambitionsökningar samt kostnadspåverkande förändringar i lagstiftningen.

Nya anläggningar såsom Resursutvinning Stockholm, nya återbruk samt flytt av återvinningscentraler får en direkt konsekvens på kostnaderna genom ökade avskrivningar och räntor samt ökade driftkostnader för tillkommande anläggningar.

Ansvar för förpackningsinsamling övergår till kommunerna 1 januari 2024. Kommunens kostnader för det nya insamlingsansvaret är tänkt att finansieras av producenterna. Den av Naturvårdsverket beslutade ersättningsmodellen verkar dock till stadens nackdel och ersättningen väntas inte täcka kostnaderna för systemet. En av orsakerna till detta är att ersättningsmodellen utgår från antal återvinningsstationer (ÅVS). Stockholm har, på grund av stor konkurrens om markanvändning, ett förhållandevis lågt antal ÅVS med hög tömningsfrekvens vilket inte ersätts enligt modellen. Även den fastighetsnära insamlingen ger en för låg ersättning i förhållande till kostnaden, vilket medför att fastighetsägare även fortsättningsvis kommer att behöva bekosta del av insamlingen.

Vidare finns olika remissförslag som kan komma att få kostnadseffekter för avfallsverksamheten och därmed påverkan på taxan, bland annat förslag om införande av frival för verksamheter.

Ärendet

Avfallsverksamheten står under kommande år inför utökade och tillkommande uppdrag samt ambitionsökningar och kostnadspåverkande förändringar i lagstiftningen. Vid nämndmötet i maj beslutades en inriktning om ökning av avfallstaxan med 24 % för år 2024 jämfört med år 2023.

Regeringen beslutade sommaren 2022 om förändringar i förordningen om producentansvar för förpackningar (2022:1274) avseende kommunalt insamlingsansvar av förpackningsmaterial. Ansvarsövertagandet ska i ett första skede, 1 januari 2024, omfatta det befintliga systemet för förpackningsinsamling och vidare utvecklas till ett fullskaligt fastighetsnära insamlingssystem till år 2027. Naturvårdsverkets ersättningsmodell täcker inte kostnaderna för att driva systemet och för år 2024 bedöms det nya insamlingsansvaret få en påverkan på avfallstaxan med 40 mnkr.

För närvarande pågår byggnation av Resursutvinning Stockholm och anläggningen beräknas vara färdigställd och tas i drift efter sommaren 2024. I anläggningen kommer separatsorterat matavfall, plast- samt metallförpackningar att sorteras ut. Driftskostnaden beräknas för år 2024 uppgå till ca 25 mnkr.

Införandet av matavfallsobligatoriet och uppstart av Resursutvinning Stockholm leder till en kostnadsökning på ca 10 mnkr för inköp av matavfallspåsar och kärl. Materialpriserna för matavfallspåsar har stigit kraftigt och har gett ett ökat genomslag genom införandet av matavfallsobligatoriet med utdelning av markant fler påsar. I och med införandet av sorteringsanläggningen kommer fler kunder att anslutas till tjänsten för matavfallssortering.

Till följd av ökade räntekostnader samt ökade avskrivningskostnader till följd av drifttagande av Resursutvinning Stockholm ökar kapitaltjänstkostnaderna med ca 40 mnkr.

Nytt avtal omfattande termisk behandling av restavfall är tecknat med Stockholm Exergi med start 1 januari 2024. Under senare år har kostnaden för utsläpp av koldioxid, CO₂, ökat och därför har kostnad för utsläppsrätter tagits med som en separat del i avtalet. Behandlingskostnaden för restavfallet beräknas öka med ca 50 mnkr för år 2024 jämfört med år 2023.

Den avtalsreglerade indexuppräknningen av befintliga entreprenörsersättningar har bedömts till 8 % för år 2024, vilket motsvarar en kostnadsökning på ca 70 mnkr. Den totala ersättningen till entreprenörer beräknas därmed uppgå till ca 960 mnkr år 2024.

Förslaget innebär att den totala förändringen för taxekollektivet Avfall, inklusive den nya förpackningsinsamlingen, föreslås till 24 % för 2024 jämfört med år 2023. Avfallverksamhetens intäkter ökar totalt med 352 mnkr jämfört med år 2023, varav taxebaserade intäkter med 224 mnkr. Vidare tillförs en intäkt från Naturvårdsverket om 127 mnkr avseende ersättning för insamling av förpackningsavfall.

Taxeökningen tar inte i beaktande osäkerheter kring effekter av det förändrade omvärldsläget, vilket kan komma att påverka både drift- och räntekostnader.

Intäkter och kostnader

För att täcka avfallsverksamhetens kostnader under år 2024 föreslås taxeuttaget uppgå till 1 154 mnkr, vilket är i paritet med budget år 2024.

	P1 2023	Budget 2024
	mnkr	mnkr
Intäkt		
Taxa avfall	931	1 154
Intäkter, ej huvudmannaskap	46	48
Ersättning NV	0	127
Summa	977	1 329
Driftskostnad		
Gemensamma kostnader	-79	-99
Tekniska anläggningar	-122	-200
Insamling	-539	-739
Återvinning	-168	-178
Samordning	-18	-19
Utredning	-12	-13
Summa	-938	-1 248
Kapitaltjänstkostnad	-36	-78
Resultat	3	4
Taxeökning		24%

Förslag på taxeförändringar

En- och tvåbostadshus

För år 2024 föreslås en ökning av grundavgiften från 1 175 kr till 1 275 kr per år. Vid hämtning var fjärde vecka föreslås att hämtningsavgiften ökas från 430 kr till 535 kr/år. Vid hämtning varannan vecka ökas hämtningsavgiften från 1 210 kr till 1 480 kr/år. Vid hämtning varje vecka ökas hämtningsavgiften från 3 350 kr till 4 680 kr/år. Den rörliga taxan föreslås vara oförändrad på 2 kr/kg. Separat insamling av utsorterat matavfall föreslås fortsatt vara avgiftsfri. Den högre ökningen vid hämtning varje vecka är för att motivera kunder till att välja längre hämtningsintervall. Samtliga avgifter är redovisade inklusive moms.

Taxan föreslås med förändringarna vara:

	var 4:e v	varannan v	varje v
Grundavgift, kr/år	1 275	1 275	1 275
Hämtningsavgift, kr/år	535	1 480	4 680

Rörlig avgift, kr/kg	2	2	2
----------------------	---	---	---

Effekten av förändringarna medför snittkostnader enligt nedan: Snittkostnaden jämförs i 2023 års taxa med förslaget för år 2024. Merparten av hämtningarna sker med hämtning varannan vecka. Vid hämtning varannan vecka och varje vecka är medelvikten 9 kg per hämtningstillfälle och vid hämtning var 4:e vecka är motsvarande vikt 6 kg.

Kronor per år	var 4:e v	varannan v	varje v
År 2023	1 760	2 850	5 530
År 2024	1 980	3 220	6 890
Ökning	13%	13%	25%

Flerbostadshus och verksamheter

Avgifter för flerbostadshus och verksamheter fortsätter vara differentierade för att spegla kostnaderna för de olika hämtningssystemen samt för att styra till system med god arbetsmiljö, mot ökad sortering samt en miljöriktig och resurseffektiv avfallshantering.

Taxorna föreslås öka för flerbostadshus, företag och verksamheter enligt följande:

- Trädgårdsavfall, endast flerbostadshus ca 10 %
- Maskinell hämtning, container ca 22 %
- Maskinell hämtning, bottentömd behållare ca 24 %
- Maskinell hämtning, mobilsug ca 24 %
- Restavfall i säck och kärl ca 29 %
- Matavfallshämtning verksamhet ca 29 %
- Betaldsäck ca 31 %
- Fettslam ca 20 %

Taxan för utsorterat matavfall för verksamheter är upp till 30 % lägre jämfört med taxan för restavfall, vilket medför incitament till en mer miljöanpassad avfallshämtning. Separat insamling av utsorterat matavfall från flerbostadshus föreslås fortsatt vara avgiftsfri.

Övriga taxor

Nytt för år 2024 är tjänsten insamling av utsorterat förpackningsmaterial från bostadshus. Taxan är utformad utifrån vad det maximalt får kosta för att få tjänsten utförd av den anlitade entreprenören.

Taxor för grov-, el- och farligt avfall har justerats för att bättre överensstämja med dagens kostnadsnivå.

Regional jämförelse

Kostnad för boende under år 2023 har för en- och tvåbostadshus beräknats utifrån hämtning av mat- och restavfall varannan vecka samt för flerbostadshus hämtning av restavfall i 660 liters kärl och matavfall i 140 liters kärl vid ett tillfälle per vecka. Jämförelsen har gjorts med kommuner inom stockholmsregionen eftersom kostnaden för avfallshämtning är högre i regionen än för jämförbara kommuner i övriga delar av landet.

Kommun	En- och tvåbostadshus	Flerbostadshus
	Kr per hus o år	Kr per lgh o år
Stockholm	2 850	1 360
Medel, kommuner nedan	2 520	1 780
Huddinge	2 450	1 530
Danderyd	2 060	2 340
Ekerö	2 690	2 160
Järfälla	2 830	1 710
Lidingö	1 990	1 260
Nacka	3 050	1 690
Sollentuna	1 770	2 100
Solna	1 890	1 500
Sundbyberg	3 950	2 270
Tyresö	2 830	1 660
Upplands Väsby	2 240	1 380

Med föreslaget beräknas kostnaden för boende i en- och tvåbostadshus öka med 370 kronor per år vilket motsvarar 31 kronor per månad. För lägenhet i flerbostadshus ökar kostnaden med 395 kronor per år, vilket motsvarar 33 kronor per månad.

Tidplan

För att taxan ska börja gälla från och med 1 januari 2024 bör nedanstående tidplan följas.

2023-09-14 Beslut förslag avfallstaxa år 2024 i avfallsnämnden

2023-11 Beslut avfallstaxa år 2024 i KS/KF i Stockholm

2024-01-01 Avfallstaxa år 2024 börjar gälla

SLUT

Bilaga: Taxa avfall 2024